

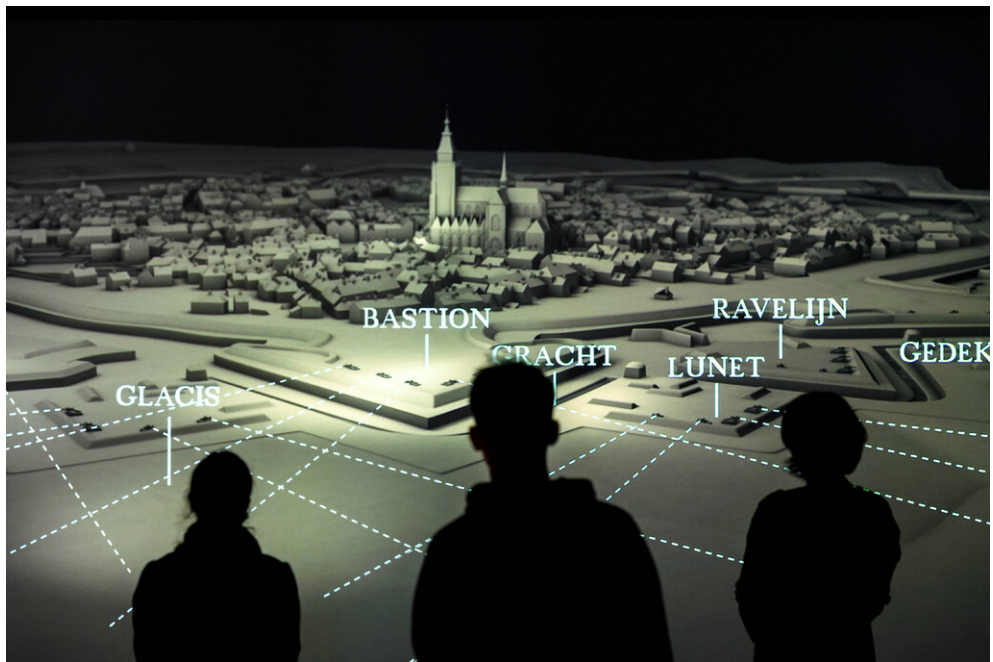

De verborgen vesting

Het meesterwerk van Menno van Coehoorn

Als eerste uitwerking van de Vestingvisie is 'Het meesterwerk van Menno van Coehoorn' gerealiseerd in september 2020: een multimediale presentatie tussen de heipalen van een recent gebouwde woonwijk, te bezoeken onder begeleiding van een gids. Het doel van de Vestingvisie Bergen op Zoom is om het vestingverleden, zowel materieel (de relictten) als immaterieel (de verhalen en de geschiedenis) als een van de leidende thema's te positioneren om Bergen op Zoom als aantrekkelijke stad om te recreëren op de kaart te zetten.

Het meesterwerk van Coehoorn

Als een van de eerste uitwerkingen van de Vestingvisie is 'Het meesterwerk van Menno van Coehoorn' gerealiseerd onder een recent opgeleverde woonwijk in Bergen op Zoom. Tussen de heipalen van de bewoners bevindt zich een belangrijk deel van de restanten van de ooit zo beroemde vestingstad. En dat is nu toegankelijk! Bezoekers maken kennis met onder andere een traptoren, ondergrondse galerijen en kruithouders.

Onder de grond ontvouwt zich op meerdere projectieschermen het verhaal van de groei van Bergen op Zoom als handels- en garnizoenstad tot de belangrijke vestingstad die het was rond 1700. Vestingbouwkundige Menno van Coehoorn, tevens geestelijk vader

van de Zuiderwaterlinie, bouwt hier zijn meesterwerk: La Pucelle (De Maagd), een vestingwerk dat maar liefst 5x groter is dan de stad Bergen op Zoom zelf! Klaar voor elke aanval.

Prachtige oude prenten zijn levensgroot te zien, oud kaartmateriaal wordt ontsloten en animaties maken de geschiedenis hedendaags. In combinatie met een soundscape en lichtshow, maar ook door de interactie met de gids, komen de oude vestingmuren tot leven. Deze multimediale presentatie is door de gelaagde opzet geschikt voor alle leeftijden en kennisachtergronden. De gemeente Bergen op Zoom heeft met deze presentatie weer een stap gezet naar het meer beleefbaar maken van de geschiedenis van Bergen op Zoom.

Vestingvisie

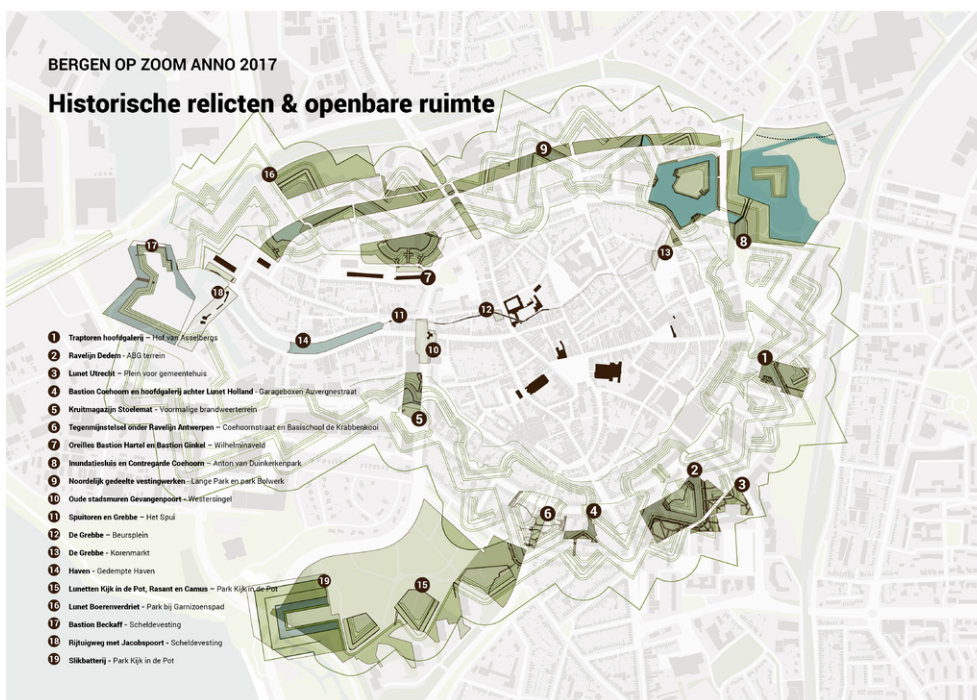
Het DNA van Bergen op Zoom

Het militaire verleden is een belangrijke rode draad in de geschiedenis van de stad Bergen op Zoom. Eerst als verdedigingsbolwerk later als garnizoensstad en opleidingscentrum voor (dienstplichtige) militairen. Eeuwenlang hebben vestingwerken en militairen het stadbeeld bepaald van de stad Bergen op Zoom. Dit onderdeel is een belangrijk aspect geworden van het DNA van de stad en heeft het karakter en identiteit van de stad en haar bewoners (mede) bepaald.

Hoewel militairen en de militaire functie van Bergen op Zoom anno 2017 het straatbeeld van de stad Bergen op Zoom niet meer bepalen, is er nog veel wat herinnert aan dit verleden. In fysiek opzicht zoals elementen als de stadsopbouw, het stratenpatroon, straatnamen, maar ook gebouwen in de stad. Deze tijdlagen die door de eeuwen heen aan de stad zijn toegevoegd zijn nog steeds zichtbaar. Maar niet alleen in fysiek opzicht: ook in het immateriële erfgoed is nog aanwezig. In het collectieve geheugen, de verhalen (het lied "Merck toch hoe Sterck") en de tradities. Het militaire verleden vormt een onderscheidend en belangrijk onderdeel van de biografie van de stad en is daarmee een belangrijke identiteitsdrager.

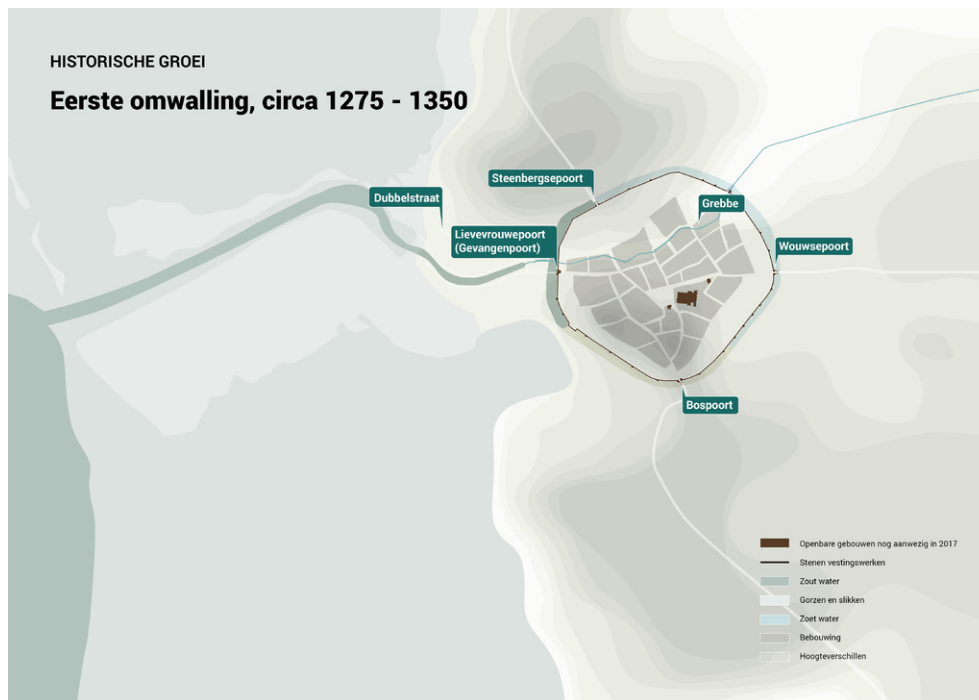

'Waar Brabant Zeeland kust' Kaart: Zelandia Comitatus, 1588

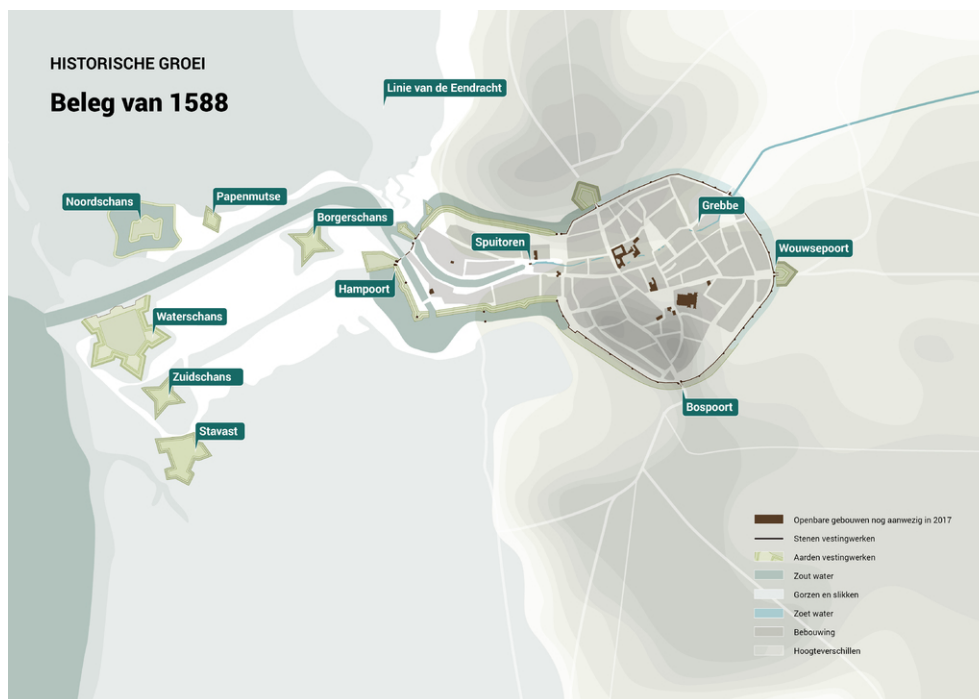
HISTORISCHE GROEI

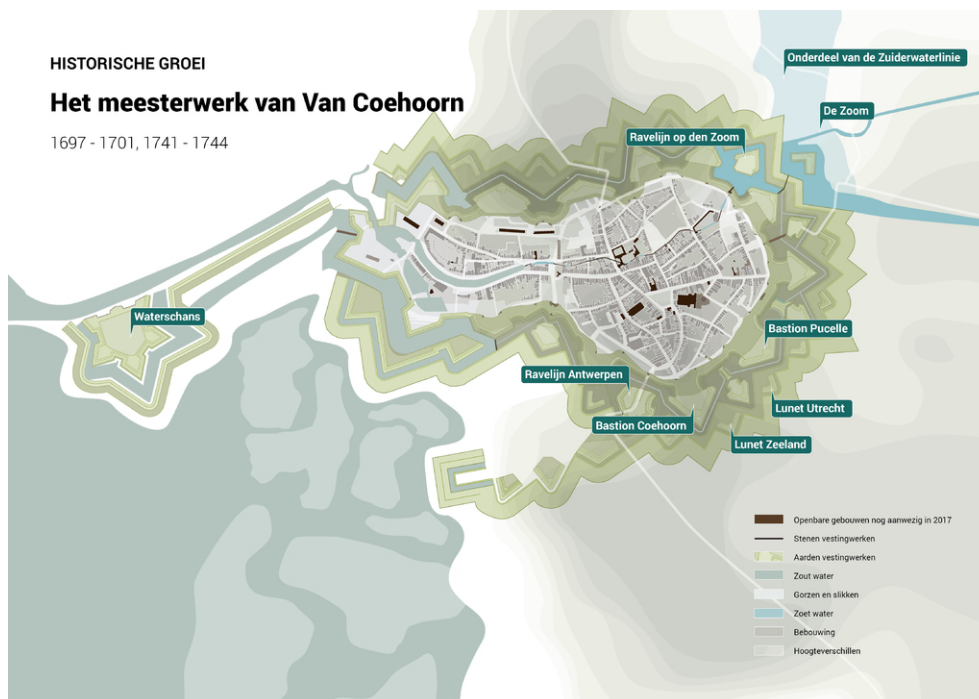
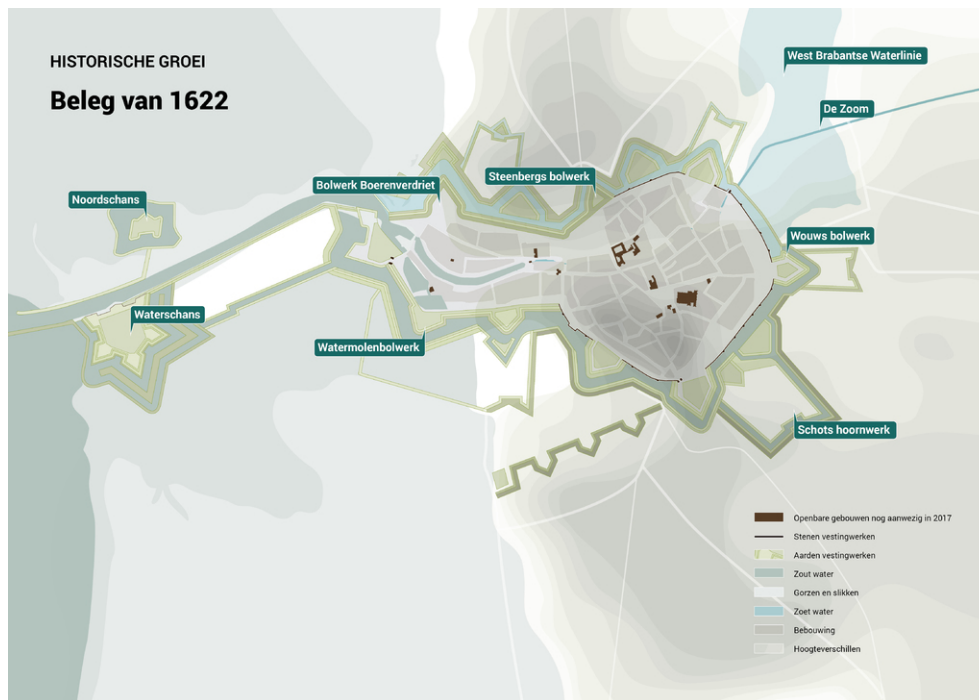
Eerste omwalling, circa 1275 - 1350

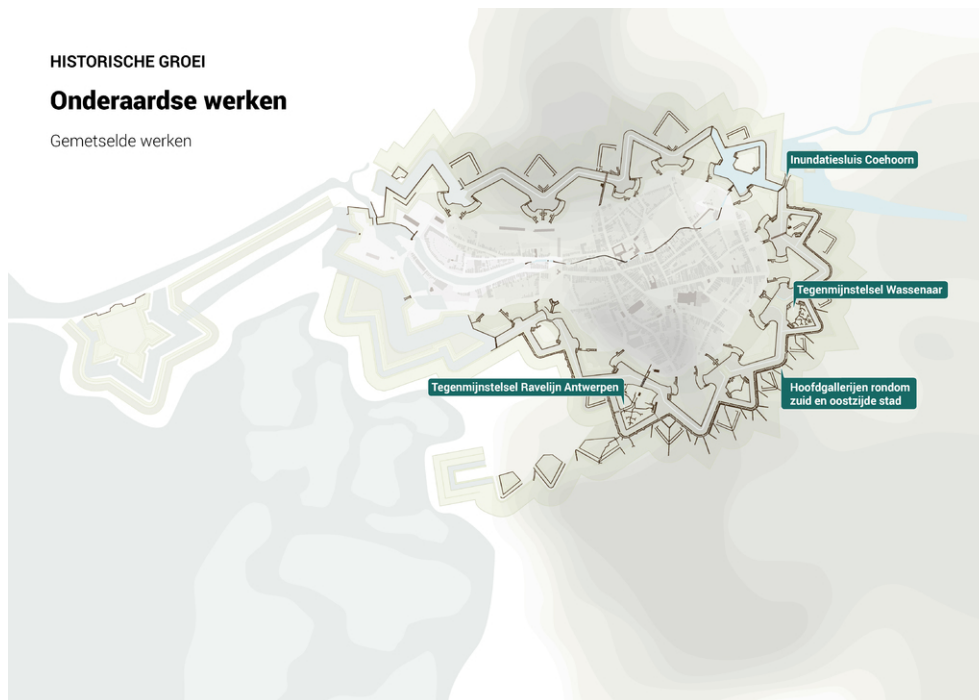

HISTORISCHE GROEI

Beleg van 1588

Het unieke van Bergen op Zoom

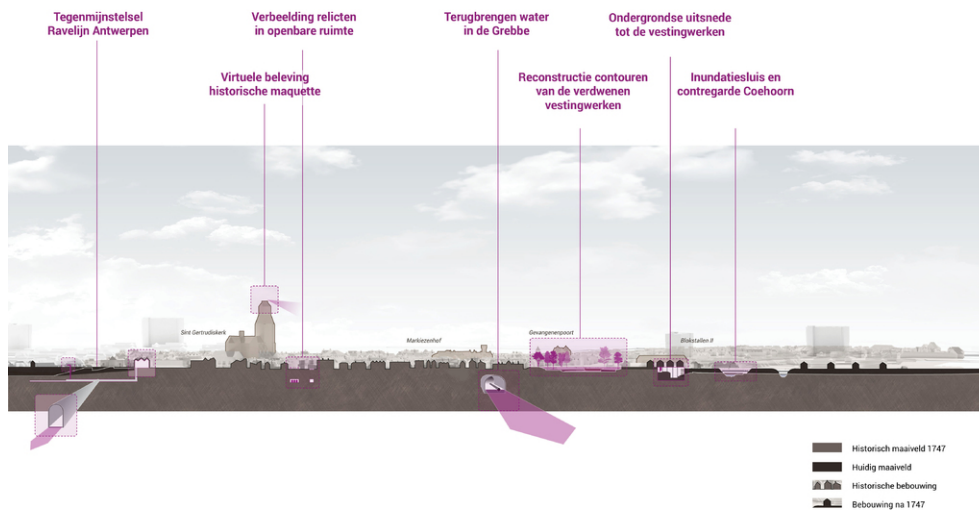
Het militaire verleden is niet alleen een belangrijk identiteitsdrager van de stad Bergen op Zoom, maar gaf de stad in een bepaalde tijdsperiode een uniek en onderscheidende positie. Bergen op Zoom was namelijk ten tijde van de 18e eeuw het belangrijkste militaire bolwerk van de Republiek in de Zuidelijke Nederlanden. De sterkste vesting van de Republiek en misschien wel van Europa had in de 18e eeuw een grote reputatie als het meesterwerk van de vermaarde 17e eeuwse vestingbouwer Menno van Coehoorn.

De stad vervulde vaak voor de verschillende machtshebbers een sleutelrol in de controle of bescherming van verschillende gebieden. Met name het belang van het behouden van vaarroutes, het beschermen van de Republiek via de Frontiersteden, soms Zeeland/ Holland of juist Brabant waren elementen die ervoor zorgden dat de verschillende machtshebbers die zeggenschap hadden over de stad; de stad ten koste van alles wilden behouden of daartegenover: veroveren. Dit zorgde ervoor dat de stad, doormiddel van investeringen, aantrekken van befaamde vestingbouwers of arbeid van de bevolking zelf ter verdediging van eigen huis en haard, in verschillende tijdsperiodes een steeds grotere en modernere vesting werd.

Deze vestingvisie is het eerste verkennend onderzoek naar de potentie van het vestingverleden voor het versterken van de recreatieve aantrekkingskracht van de stad. In het najaar van 2018 zal SMV deze eerste verkenning verder uitbreiden en de meest veelbelovende locaties verder door ontwikkelen. Aan de hand van ingrepen in de publieke ruimte zal het vesting verleden weer beleefbaar worden.

DE VERBORGEN VESTING

Belevensvolle geschiedenis

jaar	2018
team	ir. Marco Vermeulen, ir. Bram Willemse
programma	Verkennd onderzoek Expositie (eerste uitwerking_gerealiseerd)
status	concept / gerealiseerd
opdrachtgever	Gemeente Bergen op Zoom

contact	studiomarcvermeulen Maaskade 97-b 3071 NG Rotterdam +31(0)10 225 0030 studio@marcovermeulen.nl
---------	---